

**КРУГЛИЙ СТІЛ
«ГЕОПОЛІТИЧНЕ САМОВИЗНАЧЕННЯ УКРАЇНИ:
НАУКА І ПОЛІТИКА»
ОГЛЯД РОБОТИ**

В обговоренні питань, включених до програми круглого столу, взяли участь 15 науковців, з доповідями і повідомленнями виступили 14.

Тематично, за напрямками обговорення, можна сформулювати такі проблеми:

1. Україна як геополітична реальність: наукове обґрунтування.

2. Політичне утвердження України в ХХ і ХХІ ст.

3. Україна перед глобальними гуманітарними викликами та загрозами.

4. Чинники консолідації українського суспільства.

5. Українська діаспора: наші у світі.

Конструктивний діалог у присутніх викликало питання першого напрямку. Було представлено цікаві доповіді та повідомлення з приводу геополітичного самовизначення України на сьогодні.

Директор НДІУ кандидат історичних наук Богдан Галайко особливо наголосив, що ворог, з яким нам доводиться воювати, займає не останнє місце на геополітичній карті світу. У тій ситуації, яка є, ми маємо зрозуміти, скільки сьогодні залежить від нас, від нашої країни як держави, і невідомо, як будуть розвиватися події у ХХІ ст.

Головуючий круглого столу доктор філософських наук, професор, завідувач відділу геополітики та глобалістики НДІУ Валентин Крисаченко звернув увагу присутніх на різницю між політичною реальністю і геополітичною. Доповідач наголосив, що Україна на підставах етнотериторіальних

та геоекологічних характеристик є об'єктивно виокремленою територією на поверхні Землі. Як територія вона має виразну окресленість, відмінність як географічного, так і етнотериторіального та культурно-політичного характеру. Загалом політичне самовизначення – це однозначно юридичний термін, а геополітична самовизначеність – це коли всі члени нації розуміють, що вони не лише громадяни України, але й за своєю свідомістю та походженням українці. Для прикладу, єврейський етнос, циганський етнос та українська діаспора в тому числі, де діє генетична, архетипова, національна пам'ять.

В цьому ключі був виголошений цікавий висновок, що суб'єкти пізнання мають усвідомлювати саме геополітичну ситуацію, а не географічну чи якусь іншу. Якщо дана територія сприймається як ціле і навіть є соціальним цілим протягом століть, щоб сприйматися як політична, вона має характеризуватись безперервною спадкоємністю політичного устрою. Тобто у використанні поняття «геополітична реальність» необхідно враховувати історичний контекст.

Доповідачі неодноразово наголосували, що наразі, коли активно проводяться реформи для виходу самої країни та її спільноти із тривалої кризи, обов'язковим для Інституту українознавства та його співробітників є діяльне включення в цей процес, зокрема в освітній та ідеологічний галузях.

Ситуація, за твердженням учасників круглого столу, потребує від вчених-українознавців збільшення кількості фахових досліджень саме в цих галузях знань, натомість МОН України зобов'язане забезпечити впровадження результатів їх роботи у царині освіти, науки та й загалом у суспільно-політичному житті.

В той же час деякі заслухані доповіді учасників круглого столу не відповідали заявленій проблематиці, виконали суто інформаційну роль.

Учасники круглого столу внесли такі висновки та пропозиції:

1. Вважаємо за потрібне звернутися до МОН України з проханням надати НДІ українознавства статус

національного, головного науково-дослідного та координаційного центру досліджень з українознавства в Україні.

2. Виступи та дискусії в межах круглого столу засвідчують потребу звернення до новітніх методологічних, концептуальних, політологічних підходів до осмислення феномену України та її місця у світі та забезпечення відповідних можливостей їх оприлюднення у видавничій та інформаційній сферах.

3. Звернути увагу на необхідність посилення взаємозв'язку між науковими дослідженнями у сфері українознавства та відповідними рішеннями законодавчих, виконавчих та представницьких органів України.

Інформація оргкомітету

